

สรุปผลโครงการ

โครงการเสริ่ส่องปากท้องประชาชน : เสริ่ส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ร่วมกับ กลุ่มเสริ่มวลชนเพื่อสังคม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายพงพัศ คำคุณ

นายพงศกร บุรพันธ์

นายจอห์น นพรัตน์ ลีาคเลอรั

นางสาวศศิธร วิสูงเล

นางสาวเพ็ญนภา บรรยงค์

ผศ.จิตรภรณ์ สมยานนทนากุล

อาจารย์ธวัชชัย ป้องศรี

ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 18-19 กุมภาพันธ์ 2566 และ 22 กุมภาพันธ์ 2566

ณ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ บ้านซับหวาย ตำบลห้วยแย้

อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

คำนำ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจากประเด็นปัญหา นโยบายทวงคืนผืนป่าและปัญหาพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองที่บ่อนทำลายที่ดินทำกินของชาวบ้าน ทางกลุ่มเราจึงได้จัดโครงการเสริ่ส่องปากท้องประชาชน : เสริ่ส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน และเพื่อให้นิสิตได้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนและป่าไม้กับชุมชน โดยได้ไปเรียนรู้จากพื้นที่ที่เกิดปัญหาขึ้น เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ประสบการณ์แก่นิสิตที่สนใจในประเด็นปัญหานี้

บัดนี้โครงการได้แล้วเสร็จและทางผู้ดำเนินโครงการได้สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

นายพงพัศ คำคุณ

นายพงศกร บุรพันธ์

นายจอห์น นพรัตน์ ล้าคเลอร์

นางสาวศศิธร วิสูงเล

นางสาวเพ็ญภา บรรยงค์

ผศ.จิตราภรณ์ สมยานนทนากุล

อาจารย์ธวัชชัย ป้องศรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
ส่วนที่ 1	ส่วนนำ.....	1-2
	หลักการและเหตุผล.....	1
	วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ.....	2
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
ส่วนที่ 2	วิธีดำเนินการ.....	3-4
	กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ.....	3
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล/การประเมินผลโครงการ.....	3
	วิธีรวบรวมข้อมูล.....	3
	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	4
ส่วนที่ 3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	5-19
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	5
	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	5
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	5-19
ส่วนที่ 4	สรุปผลการดำเนินการ.....	20-24
	สรุปผลการดำเนินการ.....	20-24
	ด้านการนำประโยชน์ไปใช้.....	24
	ปัญหาและอุปสรรค.....	24
	ข้อเสนอแนะ.....	24
ส่วนที่ 5	ภาคผนวก.....	25-32

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

หลักการและเหตุผลของโครงการ

จากปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินจากที่เกษตรกรหลายครัวเรือนเข้าบุกเบิกพื้นที่เพื่อทำกิน ตั้งแต่ปี 2500-2520 จนกลายเป็นหมู่บ้าน และเมื่อมีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองปี 2535 ก็รวมเอาพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่บางส่วนเข้าไปด้วย การบังคับให้ชาวบ้านออกจากพื้นที่และดำเนินคดีเกิดขึ้นเป็นระยะตามนโยบาย โครงการปลูกป่าจนถึงนโยบายทวงคืนผืนป่า ภายใต้รัฐบาล คสช. ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา แม้มีการสำรวจพื้นที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดินแต่ประชาชนท้องถิ่นที่ตกหล่นการสำรวจ จึงเกิดการเคลื่อนไหวซึ่งประชาชนในพื้นที่เรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาระดับนโยบายแต่ยังไม่คืบหน้า ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างน้อย 14 คนถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกจำคุกในข้อหา "บุกรุกป่า"

จากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนท้องถิ่น ทางเราจึงเล็งเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญโดยเฉพาะนิสิตซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้ปัญหาในพื้นที่อีสาน และมีส่วนร่วมในการนำเอาเรื่องราวปัญหาในพื้นที่มาวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีจากรายวิชาเรียนการเมืองสิ่งแวดล้อมและวิชาสัมมนาประเด็นการพัฒนาและการต่อสู้ในอีสาน โดยการเรียนรู้เหล่านี้จะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ Real World Education เพื่อส่งเสริมคุณภาพนิสิต ทั้งการมีงานทำ ทักษะชีวิต และสำนึกพลเมือง และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 15 คือ ปกป้องฟื้นฟูและสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ และสอดคล้องกับเป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข และครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพลึกลับและครอบคลุมในทุกระดับ

ทางกลุ่มจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้ใช้อำนาจรัฐมาขับไล่พื้นที่ทำกินและพื้นที่อาศัยของชาวบ้าน ทางเราจึงจัดทำโครงการ “เสรีส่องปากท้องประชาชน” เพื่อเข้าไปศึกษามุมมองปัญหาระหว่างฝ่ายชาวบ้านและฝ่ายรัฐ ทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเพื่อจัดทำสื่อให้ทุกคนตระหนักรู้ เข้าถึง และสามารถร่วมกันออกแบบนโยบายแก้ไขปัญหาคือ

วัตถุประสงค์ของโครงการ:

1. เพื่อเรียนรู้กระบวนการเคลื่อนไหวของประชาสังคมจากประสบการณ์จริงของผู้ได้รับผลกระทบ
2. เพื่อให้ นิสิตได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. เพื่อให้ นิสิตได้เรียนรู้การสร้างสื่อเพื่อการตีแผ่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนท้องถิ่นกับฝ่ายรัฐในเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของประชาชนท้องถิ่นกับอุทยาน

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของค่าเป้าหมายร้อยละ 70
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรม/โครงการไม่น้อยกว่า 3.51

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับทักษะด้านการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา และการนำเสนอต่อสาธารณชนร้อยละ 70
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้โดยผู้ที่มีประสบการณ์จริงจากกิจกรรม ลงมือทำ ซักถาม และอภิปราย แสดงความคิดเห็น
- 3) ผู้เข้าร่วมโครงการได้เป็นกระบอกเสียงในการช่วยตีแผ่ประเด็นปัญหาการประกาศเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับพื้นที่ทำกินของชาวบ้านโดยผ่านการเขียนบทความออนไลน์
- 4) คณะกรรมการดำเนินโครงการสามารถระบุความสำเร็จ และข้อบกพร่องในการดำเนินกิจกรรมได้ รายงาน BAR และ รายงาน AAR อย่างน้อย 1 ฉบับ

ส่วนที่ 2 วิธีการดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ

1. คณาจารย์	จำนวน	1	คน
2. นิสิตผู้ปฏิบัติงาน	จำนวน	5	คน
3. นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการ	จำนวน	10	คน
4. นิสิตผู้เข้าร่วมภายนอก	จำนวน	12	คน
5. วิทยากร	จำนวน	4	คน
6. ผู้เข้าร่วมภายนอก	จำนวน	6	คน
รวม	จำนวน	38	คน

มีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 165 บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการคือ ข้อที่ 1. ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับทักษะด้านการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา และการนำเสนอต่อสาธารณะร้อยละ 70 จากกลุ่มเป้าหมาย 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล/การประเมินผลโครงการ

แบบสอบถาม และ ภาพถ่าย แบบลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มเป้าหมาย
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับผู้เข้าร่วมโครงการ
3. รวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม โครงการฯ แปลงมาตราส่วนประเมินค่า เป็นน้ำหนักคะแนน ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ตอบมากที่สุดให้คะแนน	5	คะแนน
ตอบมากให้คะแนน	4	คะแนน
ตอบปานกลางให้คะแนน	3	คะแนน
ตอบน้อยให้คะแนน	2	คะแนน
ตอบน้อยที่สุดให้คะแนน	1	คะแนน

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อจัดอันดับของระดับความคิดเห็น ละได้แปลความหมายในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้กำหนด สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบโครงการได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน

ตอนที่ 2 ผลที่คาดหวังก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน ประกอบด้วย เพศ ประเภท ผู้เข้าร่วมสังกัดหน่วยงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	6	37.5
1.2 หญิง	10	62.5
รวม	16	100
2. ประเภทผู้เข้าร่วม		
2.1 นิสิต	15	93.8
2.2 อาจารย์	1	6.2
รวม	16	100
รวมทั้งหมด	16	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ 16 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 10 คน (ร้อยละ62.5) เป็นเพศชาย มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ37.5)

ตอนที่ 2 ผลที่คาดหวังก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

2.1 รายงานผล BAR

จากการรับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเสริส่องปากท้องประชาชน : เสริส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน

1. ความคาดหวังของท่านที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้โปรดอธิบายว่าความคาดหวังอย่างไร
 - หวังว่าจะได้ประสบการณ์การเข้าค่ายเรียนรู้ และได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับพี่ๆ กลุ่มเสริมวลชนเพื่อสังคม
 - ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และรู้สึกเกี่ยวข้องมากขึ้น
 - คาดหวังต่อการนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนและใช้กฎหมายหรือทฤษฎีที่เคยเรียนรู้นำมาใช้ในสภาพหน้าให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงที่สุด
 - ความคาดหวังคือ การทราบถึงผลกระทบจากประเด็นปัญหาที่ดินทำกินของชาวบ้านอย่างใกล้ชิดจากการลงพื้นที่และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโดยตรง
 - เปิดโลก
 - สามารถเข้าใจปัญหาของชาวบ้านและพื้นที่ทำกิน
 - หวังว่าจะได้ประสบการณ์การเข้าค่ายเรียนรู้เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและเข้าถึงพื้นที่ป่า และได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับพี่ๆกลุ่มเสริมวลชนเพื่อสังคม
 - หวังว่าจะได้เรียนรู้ ทุกข์ สุข ของชาวบ้าน และไปเรียนรู้สิ่งต่างๆจากชาวบ้านเพื่อนำไปศึกษาต่อ
 - คาดหวังว่าตัวเองจะกล้าแสดงออกมากขึ้น และได้รู้ถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน ผลกระทบต่างๆจากการแลกเปลี่ยนความคิด และการเข้าถึงพื้นที่ที่มีปัญหาจริงๆ
 - ให้มีความรู้เกี่ยวกับผืนป่าและทรัพยากรในประเทศไทยมากขึ้น
 - อยากเข้าไปสัมผัสถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของชาวบ้าน
 - อยากจะเรียนรู้เกี่ยวกับในส่วนของปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของชาวบ้าน เรื่องของการเกษตรว่าส่งผลกระทบมากน้อยแค่ไหนตั้งแต่เกิดประเด็นปัญหาพื้นที่ทับซ้อน การแก้ปัญหาจะส่งผลมากน้อยแค่ไหนต่อภาครัฐและชาวบ้าน เนื่องจากที่ใช้กฎหมายกับชาวบ้านนั้นเป็นเหมือนคำหลอกลวงกับชาวบ้านเหมือนเดิม
 - เนื่องจากตอนนี้กำลังศึกษาวิชากฎหมายที่ดินอยู่ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้จะได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดต่อบริษัทที่เรียน หวังว่าจะได้พบปะชาวบ้านได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านจะทำให้เราได้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ได้ประสบการณ์และนำไปปรับใช้หากเจอปัญหาเดียวกันได้ค่ะ
 - ได้เรียนรู้การเป็นอยู่ของชุมชนที่จังหวัดชัยภูมิ

- อยากศึกษาถึงปัญหาที่ดินในพื้นที่
- อยากรับรู้ปัญหา ทั้งชาวบ้านและภาครัฐเพื่อเป็นองค์ความรู้ในการเรียนการศึกษา
- ในความเป็นจริงมีรายงานที่ต้องทำเกี่ยวกับ วิชากฎหมายที่ดิน อาจารย์ให้ลงพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน
อยากไปเพื่อที่จะไปศึกษาปัญหาและนำข้อมูลมาปรับใช้กับงานที่จะต้องทำ
- คาดหวังว่าจะไปเป็นการศึกษาและดูวิธีในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร
- คาดหวังว่าจะได้เรียนรู้ถึงข้อพิพาทของพื้นที่ระหว่างรัฐกับชุมชนในพื้นที่ และได้สำรวจของพื้นที่จริง

2. นิสิตมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อนโยบายทวงคืนผืนป่าของภาครัฐ จงอธิบาย ความยาวขั้นต่ำ 100 ตัวอักษร (3บรรทัด) ความยาวระหว่าง 200 ตัวอักษร - 400 ตัวอักษร

- ดิฉันมีความคิดเห็นว่าเป็นที่ดินของภาครัฐ เป็นพื้นที่สาธารณะ หมายถึง เป็นของประชาชนทุกคน เพื่อทำมาหากิน เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรืออะไรก็ตามที่ไม่ได้ไปทำลายป่า นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่ามากมาย เมื่อมีการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่า เราทุกคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ก็ควรช่วยกันอนุรักษ์รักษาพื้นที่ป่าของเราเอาไว้
- ต้องดูก่อนว่าเป็นที่ดินเวนคืนใหม่ และชาวบ้านเข้ามาอย่างถูกต้องหรือเปล่าหรือว่าแอบเข้ามาอยู่ แต่อย่างไรก็ดีควรมีการประนีประนอมให้ทั้งสองฝ่ายอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้ง โดยอาจจะแผนการรับมือจากต่างประเทศและมาประยุกต์ใช้โดยให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด
- ถ้าตามหลักทางกฎหมายบ้านเมืองการขอทวงคืนผืนป่าจากชาวบ้าน เราต้องขอดูโฉนดที่ดิน สปก. หรือใบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ์ในพื้นที่ป่าว่ามีสิทธิ์ที่จะเข้าไปอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นหรือเปล่า ส่วนตัวดิฉันมองว่าเจ้าหน้าที่รัฐไม่ควรเข้ามาลู่ล้าในพื้นที่ที่มีชาวบ้านอาศัยอยู่ก่อนหน้านี้ เพราะส่วนมากชาวบ้านใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรหรือที่พักอาศัยก็ตาม อยากให้ชาวบ้านได้ทำการเกษตรต่อไป และได้มีที่ดินทำกินในประเทศบ้านเมืองของเรา ทำให้เศรษฐกิจได้รุ่งเรืองต่อไป และรัฐไม่ควรที่จะเข้ามาทวงคืนในขณะที่มีผู้อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ
- การที่รัฐอ้างอำนาจที่ชอบธรรมในการทวงคืนผืนป่าซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวบ้านในพื้นที่มาแต่เดิม เป็นประเด็นที่สร้างความเดือดร้อนความไม่สงบแก่ชาวบ้านอย่างมากและเป็นปัญหาในหลายพื้นที่ในประเทศไทย จนกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและรัฐ รัฐควรเปิดพื้นที่หารือเจรจาร่วมกันกับชาวบ้านรวมถึงการแก้กฎหมายบางอย่างเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมของชาวบ้านที่อยู่มาก่อนการทวงคืนป่า
- ถ้าอยากได้คืนก็ต้องหาที่ใหม่ให้เขาที่อยู่แล้วสบายใจ
- ส่วนตัวคิดว่าถ้าพื้นที่ดินนั้นเป็นพื้นที่ป่าสงวน เจ้าหน้าที่รัฐอาจจะทำถูกต้อง แต่ถ้าเป็นพื้นที่ที่ไม่มีเจ้าของแล้วมาขอทวงคืนทีหลัง คิดว่ามันสร้างปัญหาให้กับชาวบ้านที่อยู่กินอาศัยก่อนหน้านี้

- ดิฉันมีความคิดเห็นว่าผืนป่าของภาครัฐ เป็นพื้นที่สาธารณะ หมายถึง เป็นของประชาชนทุกคน เพื่อทำมาหากิน เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรืออะไรก็ตามที่ไม่ได้ไปทำลายป่า นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่ามากมาย เมื่อมีการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่า เราทุกคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ก็ควรช่วยกันอนุรักษ์รักษาพื้นที่ป่าของเราเอาไว้
- นโยบายนี้ได้ทำให้เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่หากินตามป่าภูเขาได้รับความเดือดร้อนจากนโยบายนี้ชาวบ้านหลายๆคนยังคงอยู่ในคุกเพราะบางพื้นที่เป็นที่ดินทำกินของชาวบ้านที่ทำกินมาก่อนที่จะมีนโยบายนี้กลายเป็นว่าชาวบ้านถูกตั้งข้อหาบุกรุกป่าส่วนตัวกระผมจึงอยากจะไปหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง
- นโยบายนี้เป็นการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อลดผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งบางพื้นที่เป็นพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน การมีนโยบายนี้อาจจะทำให้ชาวบ้านไม่มีแหล่งทำกิน ซึ่งทางรัฐควรมีแผนสำรองสำหรับผลกระทบนี้
- เป็นนโยบายที่น่าสนใจ เพราะคนส่วนมากไม่ค่อยจะสนใจเกี่ยวกับเรื่องพวกนี้ถ้านโยบายนี้มีคนสนใจมากขึ้นจะช่วยให้ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยไม่ถูกทำลายเพราะในหลายปีที่ผ่านมาทรัพยากรในประเทศถูกทำลายและถูกบุกรุกในป่าเขตสงวนเยอะมาก แต่ในปี 2557-2561 กรมป่าไม้ก็สามารถดำเนินคดีและยึดคืนพื้นที่สงวนได้ในจำนวนหนึ่ง ดิฉันจึงอยากเข้าร่วมและส่งเสริมนโยบายนี้ให้มีคนสนใจมากขึ้น
- นโยบายทวงคืนผืนป่าจริงๆแล้วมีข้อมูลบทความทั้งสั้นและยาวทั้งสรุปและไม่สรุปเยอะมากมายตั้งแต่มีการอภิปรายของพรรคอนาคตใหม่ในยุคนี้รวมถึงบทความของ NGO ได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องการทวงคืนผืนป่าของรัฐบาลคสช.มากมายสามารถหาอ่านได้ใน Google ต่อไปนี้จะเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของเราที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องแรกรัฐบาลไม่มีความชอบธรรมเพราะเป็นรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่เรียกว่าคสช.เรารู้อยู่แล้วว่ารัฐบาลเนี่ย ทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ให้กับพวกพ้องแล้วก็นายทุน และกับเจ้านายของตัวเองดังนั้นไม่ว่านโยบายใดจะออกจากพรรคที่มาจากรัฐบาลเผด็จการทหารมันจึงไม่มีความชอบธรรมที่นำมาดูในตัว policy เรื่องทวงคืนผืนป่าเนี่ยมันมีประเด็นเล็กๆอยู่หลายประเด็นเนาะ เช่นประเด็นเรื่องของการทวงคืนที่ดินเพื่อสนับสนุนกลุ่มทุนนายทุนในการขุดเหมืองสัมปทานเหมืองแร่หรือตั้งโรงงานหรือการทำพื้นที่เกษตรหรือการทำ Mega Project ของรัฐหรือของนายทุน ของรัฐหรือของนายทุนอัน เนี่ยเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำนโยบายสาธารณะที่จะเช่น ทำโรงไฟฟ้า ทำเขื่อน เนี่ยเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำนโยบายสาธารณะที่จะเช่น ทำโรงไฟฟ้าทำเขื่อนในพื้นที่ป่าสงวนธรรมชาติ ก็คือการไล่ผู้ที่อยู่มาก่อนหน้านั้น หรือการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์พันธุ์ต่างๆ และที่ดินบางพื้นที่ก็ยังคงรอประกาศเป็นเขตอุทยานหรือเขตป่าสงวนบางอย่างเพื่อที่จะรอการพัฒนาใน

อนาคตหรือ ปัญหาเรื่องของการไล่ที่ประชาชนอย่างแท้จริงแล้วในปัจจุบันเนี่ยเราก็พบว่า การแบ่งจัดสรรที่ดินเนี่ยมีการครอบครองแบบนิติบุคคลน้อยมีเจ้าของแบบเอกชนอยู่แล้วแล้วก็มีโฉนดที่เป็นรูปแบบของสหกรณ์การให้ใช้เพื่อการเกษตรเท่านั้นและเราก็จะเห็นว่าการแลกเปลี่ยนข้อสิทธิในการครอบครองคือไม่สามารถจะทำการปลูกสร้างได้แต่ให้ใช้การทำพื้นที่เกษตรอันนี้ก็คือเอาง่ายๆคือมันขายไม่ได้มันออกโฉนดไม่ได้อะไรเงี้ยแต่เราพบว่ามันมีการคอร์ปชั่นในการออกโฉนดก็คือการทำงานร่วมกับรัฐเพื่อขายที่ดินหรือการซื้อกรรมสิทธิ์ในการครอบครองได้ง่ายขึ้นมันขายในขายลอยได้อะไรนะครับเปลี่ยนชื่อเป็นแบบนายทุนครองเขาก็จะทำแบบโปรเจกอะไรของเขาที่สามารถใช้ที่ดินตรงนั้นได้อันนี้เป็นที่สปกก็จะจะมีปัญหาแต่ละเนี่ยสามารถทวงคืนหรือเอาไปพัฒนาเป็นการใช้พื้นที่ตรงนั้น ไปทำโรงงานหรือทำอะไรของรัฐได้การใช้พื้นที่ตรงนั้นนะไปทำโรงงานหรือทำอะไรของรัฐได้ ปัญหามันเกิดขึ้นพอมันมีการทวงคืนแบบไม่ชอบทำอย่างนี้ประชาชนก็เสียประโยชน์ใช้ไหมครับแล้วก็ในแง่ของกฎหมายเนี่ยจริงๆแล้วประชาชนก็อาจจะไม่รู้ตัวตัวเองบุกรุกหรือเปล่าหรือไม่บุกรุกหรือทำอะไรได้บ้างเขาก็จะรู้สึกเป็นเจ้าของให้ครับมันก็จะกระทบพอมันเกิดการทวงคืนเนี่ยถ้ามันไม่เป็นธรรมเช่นผลตอบแทนไม่มากพอที่เขาจะล้มตาอ้าปากได้อะไรเงี้ยครับมันก็กลายเป็นว่าเป็นว่าคนตัวเล็กตัวน้อยถูกแบบกลั่นแกล้งเอาถูกรัฐบีบให้ออกจากป่าหรือแม้แต่การกรณีของบิลลี่อะไรอย่างเงี้ยการแบบให้คนออกจากป่าซึ่งมันก็ทำลายวิถีเนาะวิถีการผลิตชีวิตเขาเขาเจอวัฒนธรรมของเขามันเปลี่ยนถ้าเขาจะต้องเปลี่ยนการผลิตจากเกษตรบนดอยเป็นเกษตรที่ราบอะไรอย่างเงี้ยครับเขาไม่มีองค์ความรู้ไม่มีภูมิปัญญาในมันก็จะกระทบกับชีวิตเขาอันนี้คือผลกระทบเราพบว่า การทวงคืนที่ดินจากที่สปกใดๆก็ตามเนี่ยมันกลายเป็นการมาสนับสนุนกลุ่มทุนขนาดใหญ่เช่นการให้สัมปทานเหมืองแร่อะไรนะครับเพราะว่าในการทำเหมืองแต่ละครั้งนานมันจะต้องมีออกธนบัตรสำรวจการให้กรรมสิทธิ์ในการทำเหมืองนะครับถ้ามีชุมชนอยู่โดยรอบเนี่ยก็จะไม่สามารถทำเหมืองได้ทั้งนั้นเนี่ยมันจะต้องเกิดการทวงคืนที่ดินในพื้นที่ที่มีเหมืองทุกๆครั้งที่มีการสำรวจอยากจะต้องแบบในการทำข้อมูลมันจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยเนาะการออกชี้แจงทำประชาคมมีห้กแล้วก็รวมถึงการรับฟังเสียงประชาชนตั้งแต่ระดับข้างล่างลงไปจนถึงแบบอำเภอจังหวัดไหนครับในการที่จะทำ policy บางอย่างที่มีกระทบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอากาศน้ำดินอาหารหลายอย่างครับก็จะต้องมีการให้ความรู้กับประชาชนซึ่งซึ่งเราไม่เห็นเท่าไรในการแบบที่จะสงสัยในเรื่องนี้ก็เป็นการเวนคืนที่ดินเพื่อให้กับนายทุนนโยบายทวงคืนผืนป่ามันจึงไม่ success ในแง่ของมันจะทำให้ประเทศพัฒนาแบบสร้างสรรค์ กล่าวโดยสรุปโดยส่วนตัวนโยบายทวงคืนผืนป่าไม่ชอบธรรมด้วยรัฐบาลที่มาจากคสชมาจากเผด็จการทหารมาจากกลุ่มเครือข่ายทุนที่ต้องการรักษาผลประโยชน์ของตัวเองโอกาสที่ประชาชนจะได้รับความไม่เป็นธรรมนั้นมีสูงและกระบวนการยุติธรรมไทยก็ไม่สามารถทำให้เรามั่นใจว่ารัฐบาลจะจัดการปัญหาอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

- รัฐใช้อำนาจในพื้นที่ของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของเขา การเกษตรหรือผลประโยชน์ พื้นที่ทำกินของชาวบ้านถูกรัฐออกกฎหมาย ถึงแม้จะบอกว่า การทวงคืนจะไม่กระทบ

แก่ผู้ยากไร้ ส่วนใหญ่ล้วนเป็นชาวบ้านในฐานะยากจน รัฐบาลว่านโยบายนี้จะเพิ่มพื้นที่ป่าด้วยการทวงคืนผืนป่าให้คนในเมืองนั้น เป็นเพียงภาพลวงตาที่ชาวบ้านถูกรัฐหลอหลอมและหลอกลวงให้เชื่อ และในท้ายที่สุดคนที่เสียผลประโยชน์คือชาวบ้านผู้ถูกกดขี่และผู้อยู่อาศัย ทำกินในเขตป่าที่รัฐประกาศทับด้วยตัวเอง

- นโยบายทวงคืนผืนป่าของภาครัฐ นโยบายดังกล่าวออกมาใช้เพื่อปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกและทำลายทรัพยากรป่าไม้ แต่กลับส่งผลกระทบต่อชาวบ้านผู้ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ที่ถูกทับซ้อน ทำให้ไม่มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพราะต้องคืนผืนป่าที่ดินดังกล่าว จึงทำให้เกิดความเดือนร้อนแก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก รัฐเข้ามายึดพื้นที่ทำกินและดำเนินคดีแก่ชาวบ้าน บางคนเครียดถึงขนาดจบชีวิตตัวเอง ดิฉันคิดว่านโยบายนี้ออกมาสร้างความเดือนร้อนให้แก่ชาวบ้านเกินควร เป็นการละเมิดสิทธิในการอยู่อาศัยและทำมาหากินในที่ดิน รัฐควรคำนึงถึงความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่านี้

- เห็นว่าไม่เห็นด้วยเพราะการที่มึนโยบายทวงคืนผืนป่าของภาครัฐทำให้ชาวบ้านบางส่วนในพื้นที่ที่อยู่มาก่อนจะประกาศเป็นเขตอุทยานจะเป็นบุคคลไม่มีที่อยู่อาศัยจากการคุกคามพื้นที่ทำกินของชาวบ้านละแวกนั้น และชาวบ้านก็มีความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกพื้นที่ เพราะถ้าชาวบ้านย้ายออกก็ไม่รู้จะไปอยู่ไหนและก็จะขาดรายได้และไม่มีพื้นที่ให้ทำกิน

- นโยบายทวงคืนผืนป่าอ้างว่าจะทวงคืนผืนป่าเพื่อคนเมืองทุกคน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือการสนธิกำลังกันของทหาร ฝ่ายปกครอง ตำรวจ อุทยานฯ ป่าไม้ เข้าไปในพื้นที่ของพี่น้องในเขตป่าที่ถูกรัฐไทยประกาศทับ ต้องถูกตัดฟันพืชผลอาสิน ถูกข่มขู่ให้ออกจากพื้นที่ รวมทั้งถูกจับกุมดำเนินคดี ชาวบ้านต้องถูกพรากสิทธิในการอยู่อาศัยและทำกินอย่างไร้มนุษยธรรม

- การทวงคืนที่ดินของรัฐอาจเป็นสิ่งที่ถูกมองว่าดีกับหลายบุคคลเพื่อพัฒนาพื้นที่ตรงนั้น แต่ก็อาจจะเป็นผลเสียในส่วนที่ชาวบ้านหรือคนในพื้นที่มีความเดือนร้อน ทั้งนี้ก็ต้องไปศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ของตนและกลุ่มนิสิตในวิชากฎหมายที่ดิน

- มีความคิดเห็นว่า ถ้าจะยกคดไปก็เป็นสิทธิของรัฐ แต่ในมุมมองประชาชน ชาวบ้านที่เขาอยู่มานานแล้วเขาก็ไม่อยากจะย้ายออกเพราะเขามีที่ทำกินตรงนั้นแล้ว ถ้ารัฐจะยึดจริงๆควรที่จัดหาที่อยู่ให้กับชาวบ้านโดยไม่ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านเลย

- มีความคิดเห็นว่าถ้าจะเป็นการทวงนโยบายต่อการคืนผืนป่าแล้วทำไมต้องไปพยายามไล่แบบชาวบ้านละทำไมไม่ทำให้อยู่แบบด้วยกันได้แบบถ้าทำเป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวก็ยังสามารถสร้างรายได้แก่ชาวบ้านและคนในพื้นที่นั้นๆ

- คิดว่าการดำเนินนโยบายของรัฐควรจะเป็นไปอย่างประณีตประนอม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อ่อนไหว ในการดำเนินนโยบายรัฐควรมีการเปิดพื้นที่รับฟังเสียงของประชาชนที่อาศัย ทำมาหากินอยู่ในพื้นที่ และต้องเปิดรับความคิดเห็นของประชาชนมาเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบาย เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด เพราะประชาชนก็อาศัยพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัยมานาน ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวจึงต้องมีการใกล้ชิดและประณีตประนอมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์สูงสุด

จากกิจกรรมกิจกรรมฟังบรรยาย ในหัวข้อ “ภูมิหลังสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับรัฐในอีสาน” และ กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ เครื่องมือศึกษาชุมชน โดย ผศ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D-207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อในการจัดโครงการ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด และก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ ท่านมีความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ในเรื่องใดบ้าง

- ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย เห็นแต่ข่าวที่ออกตามช่องต่างๆ และหวังว่าจะได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติม
- ไม่มีความรู้เลย คาดหวังว่าจะได้เรียนรู้ปัญหาชาวบ้าน
- พอรู้มาบ้างเพราะส่วนตัวก็เคยอ่านเรื่องนี้ แล้วคิดว่าทางอาจารย์ที่อบรมน่าจะช่วยให้เข้าใจมากขึ้น
- คาดหวังจะได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาป่าไม้ที่ดิน
- มีความเข้าใจประมาณหนึ่ง คาดหวังว่าจะได้ความรู้ใหม่ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากเช่น เรื่องป่าน้อย
- น้อย คาดหวังว่าจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ดินป่าไม้
- คาดหวังว่าจะได้รับความรู้เกี่ยวกับที่ดินทับซ้อนก่อนที่จะไปลงพื้นที่จริง หวังว่าจะได้รู้ข้อกฎหมายเพื่อนำไปปรับใช้กับวิชาที่เรียน
- เข้าใจมากและคาดว่าจะได้ประโยชน์ในเรื่องการพูดคุย
- พอประมาณแต่บ้างอย่างก็ไม่มี
- เรื่องของป่าไม้กับมนุษย์ ทั้งในเรื่องเชิงทฤษฎีและในชีวิตจริง
- ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในประเด็นระดับปานกลาง มีความคาดหวังว่าจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นที่มาของปัญหาความขัดแย้ง
- ก่อนเข้าร่วมฟังบรรยายข้าพเจ้าได้ค้นหาข้อมูลจากเฟซบุ๊กอาจารย์ไชยณรงค์ และแหล่งข่าวผ่านเว็บไซต์เกี่ยวกับประเด็นของโครงการมาบ้าง ข้าพเจ้าคาดหวังว่าจะได้เข้าใจในประเด็นของโครงการที่ข้าพเจ้าเข้าร่วมว่าเกี่ยวข้องกับข้อใดและข้าพเจ้าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือในโอกาสพิเศษอย่างไรได้บ้าง
- คาดว่าจะนำผลประโยชน์ที่ได้จากการลงพื้นที่มาปรับใช้ข้อมูลในชีวิตประจำวัน หรือมาใช้เพิ่มเติมความรู้ที่กำลังศึกษา

- มีความเข้าใจน้อย ยังมองถึงปัญหาไม่ออก มีความคาดหวังความเข้าใจชาวบ้านมากขึ้น มองภาพรวมของปัญหาได้ดีขึ้น

กิจกรรมลงพื้นที่ โครงการเสริ์ส่องปากท้องประชาชน : เสริ์ส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน
วันที่ 18 – 19 กุมภาพันธ์ 2566 ณ บ้านซับหวาย ต.ห้วยแย้ อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ

1.ท่านมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อในการจัดโครงการ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด และก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ ท่านมีความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ในเรื่องใดบ้าง

- ไม่รู้ว่าชาวบ้านมีความเป็นอยู่อย่างไร อยากไปดูความเป็นอยู่การทำมาหากินของชาวบ้าน
- ไม่มีความรู้เลย คาดหวังว่าจะได้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน
- พอมีความรู้บ้างก็ติดตามและอ่านข่าวสารในออนไลน์ แล้วอยากรู้ถึงปัญหาจากทางที่จริงด้วย
- เรียนรู้จากผู้ที่ได้รับผลกระทบและเข้าใจอะไรมากขึ้นและหาประสบการณ์จากการลงพื้นที่ไปสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านจริงๆ
- ยังมองภาพไม่ออก คาดหวังว่าจะได้รับรู้ถึงผลกระทบของชาวบ้านและความเป็นมาของนโยบายรัฐ
- น้อย คาดหวังว่าจะได้ร่วมพูดคุยปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวบ้าน
- มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานจากที่ได้อ่านข่าว คาดหวังว่าจะได้รับความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับที่ดินทับซ้อนจากการลงพื้นที่จริง
- มีความรู้เพิ่มขึ้นและคาดว่าตะนำความรู้ไปบอกต่อ
- ช่วยชาวบ้านหรือพัฒนาต่างๆ
- เรื่องของพื้นที่ทับซ้อนและการประกาศใช้กฎหมาย ความเหลื่อมล้ำของภาครัฐ
- มีความรู้ในระดับปานกลาง มีความคาดหวังที่จะได้เรียนรู้ถึงปัญหาอย่างแท้จริง รวมถึงผลกระทบจากกฎหมายจากรัฐที่มีข้อพิพาท
- ข้าพเจ้าได้ค้นคว้าข้อมูลก่อนลงพื้นที่มาบ้างแล้ว ข้าพเจ้าคาดหวังว่าจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์นอกเหนือจากที่ข้าพเจ้าค้นคว้าข้อมูลมาก่อน
- คาดว่าจะนำผลประโยชน์ที่ได้จากการลงพื้นที่มาปรับใช้ข้อมูลในชีวิตประจำวัน หรือมาใช้เพิ่มเติมความรู้ที่กำลังศึกษา
- มีน้อยรู้แต่มีปัญหาที่ดินทับซ้อน แต่ไม่ได้ทราบว่าจะโดนไปมากน้อยขนาดไหน คาดหวังให้เห็นตัวอย่างและเข้าใจชาวบ้านมากขึ้น

กิจกรรมถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนพูดคุย โดยอาจารย์สุวิทย์ กุหลาบวงษ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D – 207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อในการจัดโครงการ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด และก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ ท่านมีความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ในเรื่องใดบ้าง

- มีความรู้ไม่มากนักจากการลงพื้นที่ และอยากเห็นปัญหาอื่น ๆ มากขึ้น
- ได้รู้เขตพื้นที่และขอบเขตของภาคต่างๆ เช่น เขตของแม่น้ำ
- ก็ได้รับรู้มาจากหัวข้อ และรู้เรื่องที่เกิดขึ้นที่ซับซ้อน และคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ที่แน่นกว่าเดิมแบบละเอียด
- คาดหวังว่าจะเข้าใจถึงกระบวนการข้างในว่าเขาเอาอะไรเป็นที่ตั้งในการทำงานนโยบาย และได้ถอดบทเรียนจากการไปลงพื้นที่ นิสิตการแลกเปลี่ยนกัน
- คาดหวังว่าจะได้คำตอบที่ยังคงค้างคาใจ
- ปานกลาง หวังว่าจะได้ฟังมุมมองในประเด็นปัญหาจากคนอื่นกว้างมากขึ้น
- คาดหวังว่าจะได้ความรู้เพิ่มเติม พูดคุยถึงปัญหา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ คุยประเด็นที่น่าสนใจ ทั้งเกี่ยวกับพื้นที่ที่เราไปและพื้นที่อื่นที่ประสบปัญหาเดียวกัน
- เข้าใจมากและคาดว่าความรู้ในครั้งนี้จะประโยชน์ในสาขาวิชาเรียน
- นิดหน่อย
- รู้เกี่ยวกับพื้นที่แต่ละพื้นที่ที่มีความเป็นมาอย่างไร
- ปานกลาง คาดหวังจะได้เรียนรู้ความเป็นมากฎหมายที่ดิน นโยบายรวมไปถึงประเด็นที่มีปัญหาเกี่ยวกับรัฐและประชาชน
- ข้าพเจ้าค้นคว้าข้อมูลมาบ้าง แต่ในส่วนกิจกรรมที่จัดทำร่วมกับพี่สุวิทย์ไม่รู้อีก่อนว่าจะทำกิจกรรมถอดบทเรียนในแนวทางใด
- คาดว่าจะนำผลประโยชน์ที่ได้จากการลงพื้นที่หรือได้รับข้อมูลที่เข้าอบรมมาปรับใช้ข้อมูลในชีวิตประจำวัน หรือมาใช้เพิ่มเติมความรู้ที่กำลังศึกษา
- มีปานกลางจากการแลกเปลี่ยนกับชาวบ้าน มีความคาดหวังได้มุมมองของวิทยากร และมองเห็นปัญหาในด้านทรัพยากรจะมีการจัดการอย่างไร

2.2 รายงาน AAR

จากกิจกรรมกิจกรรมฟังบรรยาย ในหัวข้อ “ภูมิหลังสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับรัฐในอีสาน” และ กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ เครื่องมือศึกษาชุมชน โดย ผศ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D-207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. หลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมอบรม โครงการในครั้งนี้แล้ว ท่านคิดว่าท่านได้รับความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ตามที่ท่านได้คาดหวังไว้ตาม ข้อ 2.1.1 หรือไม่ ท่านได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นเพียงใด เพราะเหตุใด และท่านจะนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ไปใช้ในประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ได้รับรู้ตามที่คาดหวังไว้ ได้รู้ในสิ่งที่ตนไม่เคยรู้
- ได้เรียนรู้ปัญหาของชาวบ้าน เพราะได้ไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้าน นำไปใช้โดยศึกษาการทำงานของภาครัฐที่กดขี่ประชาชน
- ได้เยอะกว่าที่คาดหวังได้อะไรหลายอย่าง ทั้งการถ่ายรูป เรื่องปัญหาในแต่ละที่
- ได้รับความรู้ ความเข้าใจในหลายๆเรื่อง มองเห็นหลายๆประเด็นปัญหาในพื้นที่ที่หลากหลาย เข้าใจแนวคิดของการดูแลป่า
- ได้รับความรู้อย่างมาก อยากจะใช้นำความรู้นี้มาสานต่อในการเรียนในอนาคตและนำความรู้เรื่องที่ดินและสิทธิประโยชน์ถ้ามีโอกาสอยากจะเผยแพร่สู่ชุมชนที่ตัวเองอยู่
- ได้เรียนรู้เครื่องมือศึกษาชุมชน และการเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเขียนบทความทางวิชาการ
- หลังจากได้เข้าฟังการบรรยายได้รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่าชาวบ้านได้รับผลกระทบอะไรบ้างจากปัญหานี้
- ได้รับและจะเอาไปต่อยอดในอนาคต
- ได้รู้เยอะมาก มีคามเข้าใจเพิ่มมากขึ้น
- นำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ อาทิปลูกต้นไม้ และเรียนรู้พื้นที่ต่างๆ เปิดโลกมากยิ่งขึ้น
- ได้รับความรู้มากกว่าที่คาดหวัง เพราะบางประเด็นที่มาของความขัดแย้งไม่ทราบมาก่อน นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทางด้านการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาและการจัดการ
- ข้าพเจ้าได้รับความรู้และสิ่งที่เหนือความคาดหมายของข้าพเจ้าไปมาก ก่อนหน้าที่ข้าพเจ้าจะได้ฟังบรรยายข้าพเจ้าหวังเพียงแต่ได้เรียนรู้วิถีชุมชน สัมภาษณ์ แต่ในขณะที่ข้าพเจ้าเข้ารับฟังบรรยายอาจารย์ไชยณรงค์ ได้อธิบายถึงความเข้าใจเรื่องที่ดิน ป่าไม้ และปัญหาการละเมิดสิทธิการใช้ที่ดินทำกินของตนเอง ป่าไม้สังคม และยังได้เรียนรู้วิธีเก็บข้อมูลด้านการถ่ายภาพและวิดีโอ
- นำประโยชน์และความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการศึกษา
- ได้ตามที่คาดหวังไว้ มีความรู้มากมากขึ้นเช่นคาร์บอนฟุตพริ้น ปัญหาที่ดินทับซ้อน และนำความรู้ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์เวลาที่มีปัญหาในลักษณะเช่นนี้ ทำให้สามารถมองภาพรวมของปัญหาได้ดีขึ้น

กิจกรรมลงพื้นที่ โครงการเสริส่องปากท้องประชาชน : เสริส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน
วันที่ 18 – 19 กุมภาพันธ์ 2566 ณ บ้านซั้บหายย ต.ห้วยแย้ อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ

1. หลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมลงพื้นที่ โครงการในครั้งนี้แล้ว ท่านคิดว่าท่านได้รับความรู้และ
สิ่งที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ตามที่ท่านได้คาดหวังไว้ตาม ข้อ 2.2.1 หรือไม่ ท่าน
ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นเพียงใด เพราะเหตุใด และท่านจะนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้
ไปใช้ในประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ได้รู้ความยากลำบากของชาวบ้าน และได้รู้การต่อสู้คดีของชาวบ้าน
- ได้รับความรู้เพราะได้เห็นมุมมองของภาครัฐและมุมมองของชาวบ้าน ศึกษาพื้นที่เกี่ยวกับหวงห้าม
- ได้ครบถ้วนตามที่ต้องการและอื่นๆที่เกินความคาดหวังกแต่ก็เป็นประโยชน์มากๆ จะนำมาปรับใช้ใน
พื้นที่หมู่บ้านถึงแม้จะคนละกรณี
- มองเห็นปัญหาและตระหนักรู้ถึงปัญหาของชาวบ้าน สัมผัสถึงความเป็นอยู่ ความรู้สึกของชาวบ้าน
จริงๆ ทำให้เราเข้าใจมากขึ้น และทำให้เราอยากทำงานให้ดีขึ้นในอนาคต
- จะนำปัญหา นโยบายของรัฐบาลวิเคราะห์และอยากมองภาพในวงกว้างให้มากขึ้นและจะนำองค์ความรู้
การที่ไปค่ายมาพัฒนาต่อ และอยากจะเรียนรู้ไปกะบการเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- ได้รับความรู้มากหลังจากที่ไปลงพื้นที่มา และจะนำความรู้ที่ได้มา มาศึกษาต่อ
- ได้รับความรู้ ได้รู้ปัญหาที่ชาวบ้านได้พบ และได้รับประสบการณ์จากการไปลงพื้นที่ สัมผัสวิถีชีวิตของ
ชาวบ้าน คิดว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับวิชาที่เรียน และหากพบเจอปัญหาเดียวกันจะนำความรู้
ตรงนี้ไปปรับใช้
- ได้รับตามคาและจะนำไปบอกต่อ
- สสำรวจพื้นที่
- มาก อย่างน้อยๆก็ได้เห็นถึงปัญหาที่ภาครัฐ(รัฐบาลเผด็จการ) เอาไร้ดเอาเปรียบประชาชนแม้กระทั่ง
พื้นที่ของชาวบ้านก่อนที่จะประกาศอุทยานเสียอีก
- ได้รับความรู้ตามที่คาดหวัง นำความรู้เรื่องนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินที่มีข้อพิพาทไป
วิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอนาคต
- ข้าพเจ้าได้รับความรู้ แนวทาง และประโยชน์อย่างอื่นเหนือความคาดหมาย เพราะนอกจากจะได้รับ
ความรู้จากวงสนทนาแบบจริงจังแล้ว ในขณะที่ข้าพเจ้ากับเพื่อนช่วยกันเตรียมสถานที่ทำกองไฟ และ
กิจกรรมย่อยอื่น ๆ ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ได้ถกประเด็นและแชร์กันกับท่านอาจารย์รัชชัยขณะนั่งทำ

รถกระบะจะไปซื้อวัตถุดิบสำหรับม้อค่า และสุดท้ายข้าพเจ้าจะนำความรู้และแนวทางที่ได้รับจาก ความคาดหวังของชาวบ้านนำไปเสนอเป็นโครงการอื่น ๆ ต่อไป

- นำไปใช้ในการศึกษาวิชาที่กำลังเรียนอยู่
- ได้รับตามที่คาดหวังไว้ ได้ความรู้เพิ่มขึ้น ได้เห็นพื้นที่จริง สามารถนำไปเป็นฐานความคิดเวลามอง ภาพรวมได้

กิจกรรมถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนพูดคุย โดยอาจารย์สุวิทย์ กุหลาบวงษ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D – 207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.หลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนพูดคุยโครงการในครั้งแล้ว ท่าน คิดว่าท่านได้รับความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้อย่างไรตามที่ท่านได้ คาดหวังไว้ตาม ข้อ 2.3.1 หรือไม่ ท่านได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด และท่านจะ นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ไปใช้ในประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากตามที่คาดหวังไว้ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ที่ตนรับรู้มาก
- ตรงตามที่คาดหวังและในภาคหน้าอาจจะได้นำสิ่งได้เรียนรู้ออกไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- ได้มากยิ่งขึ้นได้รู้ถึงปัญหามากกว่าเดิม และเข้าใจได้ง่ายกว่าเดิม และจะนำไปใช้ในหมู่บ้าน
- ได้รับ ใช้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาระบบการทำงานในอนาคต
- ได้รับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายรัฐอีกหลายๆ อย่างมากอยากจะนำองค์ความรู้ที่นำมาเผยแพร่ให้คนที่ ยังไม่รับรู้ถึงผลกระทบที่รัฐได้ออกนโยบายแบบนี้ว่า สมเหตุสมผลหรือไม่ที่เกิดนโยบายแบบนี้ใน ประเทศขึ้นเป็นผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน
- ได้ตามที่คาดหวัง นำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนจากทุกคน มาเป็นข้อมูลในการทำบทความ
- ถามคำถามแลกเปลี่ยนกับอาจารย์ทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติมตามที่คาดหวังไว้ คิดว่าจะสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ตรงนี้ไปปรับใช้กับวิชาที่เรียน หากเจอปัญหาเดียวกันหรือปัญหาคล้ายๆกันจะรู้ว่า ควรทำอย่างไร
- คาดหวังและจะนำไปศึกษาต่อ
- ทุกด้าน เป็นความรู้รอบตัวใหม่ๆ
- มาก ได้เรียนรู้เกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรมากขึ้น รวมถึงการทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน เช่น ลง พื้นที่ศึกษาเก็บข้อมูล
- ได้รับความรู้ตามที่คาดหวัง นำการวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาไปศึกษาและเผยแพร่สู่สังคม

- ข้าพเจ้าได้รับความรู้ในส่วนนี้น้อยมาก ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการนี้ไม่ตรงกับประเด็นในส่วนของกิจกรรมอื่น ๆ และข้าพเจ้าไม่สามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่ข้าพเจ้าทำกับกิจกรรมในส่วนนี้ได้เลย
- นำข้อมูลที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- ได้ตามที่หวัง ได้รับความรู้มากขึ้น ในแง่ของการจัดสรรทรัพยากร และเข้าใจปัญหาของฝั่งชาวบ้านมากขึ้น และจะนำไปตัวอย่างในการแก้ปัญหาในลักษณะแบบนี้ ถือว่าเป็นวิทยาทาน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

รายงานประเมิน	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกระบวนการและขั้นตอนการจัดโครงการ				
1.1 หัวข้อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้น่าสนใจ	4.5	0.73	90	มาก
1.2 หัวข้อในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการ	4.56	0.63	91.25	มากที่สุด
1.3 การประชาสัมพันธ์/การติดต่อประสานงาน	4	0.73	80	มาก
1.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4	0.96	80	มาก
1.5 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.25	0.57	85	มาก
รวม	4.26	0.26	85.25	มาก
2. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยากร				
2.1 วิทยากรมีความรู้ ความเข้าใจในหัวข้อบรรยายเป็นอย่างดี	4.56	0.62	91.25	มากที่สุด
2.2 วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ฟังเข้าใจ	4.43	0.72	88.75	มาก
2.3 วิทยากรมีความสามารถในการตอบปัญหาได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น	4.43	0.72	88.75	มาก
2.4 วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมอง	4.56	0.63	91.28	มากที่สุด
รวม	4.49	0.075	90	มาก

3. ด้านความรู้ที่ได้รับ				
3.1 ท่านได้เรียนรู้ขอบวนการการเคลื่อนไหวของ ประชาสังคมจากประสบการณ์จริงของผู้ได้รับ ผลกระทบ	4.5	0.63	90	มากที่สุด
3.2 ท่านได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ภายในชุมชน	4.25	0.68	85	มาก
3.3 ท่านได้เรียนรู้การสร้างสื่อเพื่อการตีแผ่ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างประชาชนท้องถิ่นกับฝ่าย รัฐในเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของ ประชาชนท้องถิ่นกับอุทยาน(เขียนบทความ)	4.12	1.02	82.5	มาก
รวม	4.29	0.19	85.83	มาก
4. ผู้ดำเนินการให้บริการของจัดกิจกรรม				
4.1 มีมนุษยสัมพันธ์และจิตบริการ	4.43	0.62	88.75	มาก
4.2 ให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามอย่างชัดเจน	4.19	0.83	83.75	มาก
4.3 การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมโครงการ	4.12	0.80	82.5	มาก
รวม	4.24	0.16	85	มาก
5. สิ่งอำนวยความสะดวก				
5.1 สภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสม	4.31	0.70	86.25	มาก
5.2 ความพร้อมของระบบโสตทัศนอุปกรณ์	4.25	0.68	85	มาก
5.3 ที่พักในระหว่างการเข้าร่วมโครงการ	4.12	0.95	82.5	มาก
5.4 ความปลอดภัยของการเดินทางระหว่างการเข้า ร่วมกิจกรรมในโครงการ	4.18	0.91	83.75	มาก
รวม	4.21	0.082	84.37	มาก
รวมทั้งหมด	4.29	0.11	86.12	มาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- 4.1 ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดโครงการฯในลักษณะนี้อีกหรือไม่ ควรหรือไม่ควรมี และถ้าท่านคิดว่าควรมี ท่านต้องการให้ผู้รับผิดชอบโครงการจัดโครงการในครั้งต่อไปในหัวข้อใดมากที่สุด
- ควรมี จัดในพื้นที่อื่นที่มีปัญหา

- ควรมี ศึกษาปัญหาน้ำภาคอีสาน
- ควรมี อยากรู้ไปจัดในพื้นที่อื่นๆ หรือพื้นที่ที่มีปัญหาเช่นกัน
- ควรมี
- ควรมีอีกคะ หัวข้อเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อคนในวงกว้าง
- ควรมี หัวข้อการต่อสู้ทางการเมืองของอีสานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- ควรมี อยากรู้จัดหัวข้อเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ
- ควรจัด
- ควรมีมากๆ เพราะเป็นความรู้รอบตัว
- ควร พัฒนาขึ้นไปอีกในหัวข้อต่างๆ ที่คิดว่าดึงดูดความสนใจให้สนใจหรือผู้ที่สนใจ
- ควรมี ในหัวข้อปัญหาทับซ้อนที่ดิน สปก. ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง
- ควรมีและอยากให้มันต่อไป อยากรู้จัดในหัวข้อวาทกรรมอีสานแล้ว
- ควรมี ปัญหาสังคมแบบนี้อีก เศรษฐกิจที่ไม่ได้รับความยุติธรรม ปัญหาการจัดสรรอะไรแบบนี้
- ควรมี โดยควรจัดในหัวข้อปัญหาของการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านตัวเล็กตัวน้อย

4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ควรเตรียมการดีๆ
- ดีมากที่สตาฟทุกคน
- เพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น
- อยากรู้จัดกิจกรรมเหล่านี้ แต่อยากให้ระยะเวลาของโครงการสมดุมากกว่านี้
- ไม่ควรไปตอนหน้าฝนเพราะอาจเกิดอุบัติเหตุ
- ควรประชาสัมพันธ์และชักชวนเพื่อให้มีคนเข้าร่วมโครงการมากขึ้น

ส่วนที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินการ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการสร้าง การตระหนักรู้ในประเด็นปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้านและเรื่องป่าไม้ที่ดิน และการพัฒนาศักยภาพ นิสิต ทางกลุ่มเราจึงจัดกิจกรรมค่ายเสรีส่องปากท้องประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตได้เกิดการตระหนักรู้ ในเรื่องของปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน ได้ทราบถึงที่มาของข้อพิพาทเรื่องที่ดินระหว่างรัฐกับ ชาวบ้าน รวมทั้งได้พัฒนาศักยภาพและทักษะในด้านการเก็บข้อมูลกับการเขียนบทความเพื่อตีแผ่ปัญหาสู่ สาธารณชน

ทางกลุ่มจึงต้องการที่จะจัดกิจกรรมค่ายเสรีส่องปากท้องประชาชน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บข้อมูล และการพัฒนาศักยภาพเพื่อเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจากการสร้างการตระหนักรู้ในประเด็น ปัญหาพื้นที่ทับ ซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน จึงได้จัดให้มี “เสรีส่องปากท้องประชาชน ; เสรีส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน” ขึ้น โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการคือ ข้อ 1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จาก กลุ่มเป้าหมาย 14 คน ผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม มีความพึงพอใจในการจัดโครงการในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 11.2 (ร้อยละ 87.5) บรรลุตัวชี้วัด ความสำเร็จ ข้อ 2 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่น้อยกว่า 3.51 และสามารถสรุป ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโครงการได้ดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจ

1. สรุปเนื้อหาจากกิจกรรมการอบรมและฟังบรรยาย “ที่มาของข้อพิพาทระหว่างอุทยานแห่งชาติไทรทองทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน” วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D-207 วิทยาลัยการเมืองการ ปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิจกรรมอบรมเรื่องมือศึกษาชุมชนและการเขียนบทความ ภายใต้ “โครงการเสรีส่องปากท้อง ประชาชน : เสรีส่องปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตได้ทราบถึงที่มาของข้อพิพาท เรื่องที่ดินระหว่างรัฐกับชาวบ้าน รวมทั้งได้พัฒนาศักยภาพและทักษะในด้านการเก็บข้อมูลกับการเขียนบทความ กิจกรรมจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ที่ผ่านมา ณ ห้อง D 207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี ผศ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ มาเป็นผู้บรรยายในกิจกรรมนี้

2. สรุปเนื้อหาจากกิจกรรมลงพื้นที่ชุมชน ณ บ้านซับหวาย ตำบลห้วยแย้ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2566

กิจกรรมสำรวจลงพื้นที่จริง ณ บ้านซับหวาย ต.ห้วยแย้ อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ เพื่อให้นิสิตได้ เรียนรู้ขอบเขตการเคลื่อนไหวของประชาสังคมจากประสบการณ์จริงของผู้ได้รับผลกระทบและได้ฝึกทักษะการ วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน รวมทั้งได้เรียนรู้การสร้างสื่อเพื่อการตีแผ่ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง

ประชาชนท้องถิ่นกับฝ่ายรัฐในเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของประชาชนท้องถิ่นกับอุทยาน โดยในกิจกรรมครั้งนี้มีนิสิตที่สนใจปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกิน เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 16 คน พร้อมด้วยอาจารย์ ธีรัชชัย ป้องศรี อาจารย์ที่ปรึกษา

วันแรก (วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566) ของการดำเนินโครงการฯ ทางกลุ่มฯ ออกเดินทางจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามไปยัง ณ ที่ บ้านซับหวาย ต.ห้วยแย้ อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ ถึงสถานที่ในเวลาโดยประมาณ 10:00 น. สำหรับกิจกรรมแรกในช่วงเช้าหลังจากถึงหมู่บ้านซับหวาย คือ “กิจกรรมการสำรวจพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองทับซ้อนที่ดินทำกิน” นำโดยคุณนิศยา ม่วงกลาง ได้พาคณะเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติไทรทองเพื่อสำรวจพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้านและได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านผ่านการประกอบอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง ซึ่งภายในกิจกรรมได้เปิดโอกาสให้นิสิตได้ร่วมพูดคุยกับชาวบ้านเพื่อสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ชุมชนและอุทยานแห่งชาติไทรทอง

กิจกรรมต่อมาในช่วงบ่ายของวัน คือ “กิจกรรมลงสำรวจชุมชน เก็บข้อมูลเพื่อเขียนบทความ” เพื่อให้คณะนิสิตได้สำรวจและศึกษาชุมชนบ้านซับหวาย รวมทั้งเพื่อให้นิสิตได้ใช้ศักยภาพและทักษะในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชนเพื่อนำไปสู่การสร้างสื่อเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของประชาชนท้องถิ่นกับอุทยานแห่งชาติไทรทอง ต่อมาในช่วงเย็น คือ กิจกรรมล้อมวงพูดคุยในหัวข้อ “ที่มาของข้อพิพาทเรื่องพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน บ้านซับหวาย” โดยคุณสุวิทย์ รัตนไชยศรี และ คุณนิศยา ม่วงกลาง ชาวบ้านซับหวายที่ได้รับผลกระทบและถูกดำเนินคดีจากนโยบาย “ทวงคืนผืนป่า” ได้เล่าถึงประวัติของหมู่บ้านซับหวายและเล่าถึงเหตุการณ์หลังจากมีการประกาศพื้นที่ป่าเป็นอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการต่อสู้คดีจากนโยบายทวงคืนผืนป่า หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมได้เปิดโอกาสให้คณะนิสิตได้สอบถามในประเด็นที่สนใจและร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน จากนั้นจึงได้มอบของที่ระลึกให้กับชาวบ้านที่ร่วมวงพูดคุย

วันที่สอง (วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566) ณ บ้านซับหวาย ต.ห้วยแย้ อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ ในช่วงเช้าเวลาโดยประมาณ 08:00 น. ได้ทำการรับประทานอาหารเข้าร่วมกัน จากนั้นจึงได้ออกเดินทางกลับไปยังมหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยสวัสดิภาพ

3. สรุปเนื้อหาจากกิจกรรมถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนพูดคุย ระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้อง D-207 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิจกรรมถอดบทเรียนและสะท้อนผลการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ขบวนการการเคลื่อนไหวของประชาสังคมจากประสบการณ์จริงของผู้ได้รับผลกระทบและเพื่อให้นิสิตได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และเพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้การสร้างสื่อเพื่อการตีแผ่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนท้องถิ่น พร้อมกับเปิดให้นิสิตที่มีข้อสงสัยได้เปิดโอกาสถามไถ่กับผู้ที่มีความสามารถ

โดยมีวิทยากรคือ อาจารย์สุวิทย์ กุหลาบวงษ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บรรยายในหัวข้ออีสานการเมืองเรื่องทรัพยากร นิเวศ และสิ่งแวดล้อมอีสาน “ไปแต่ชในภาคอีสาน” ซึ่งในกิจกรรมดังกล่าว

นิสิตได้เรียนรู้เรื่องพื้นที่ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอีสาน พร้อมการสอบถามแลกเปลี่ยนข้อมูลกับวิทยากรกับคำถามที่นิสิตยังสงสัยและหาคำตอบไม่ได้ในหัวข้อที่กล่าวมา

ผลงานการเขียนบทความของผู้เข้าร่วมโครงการ

1. นายพงศพัศ คำคุณ

ชื่อผลงาน : จากผู้อาศัยอยู่กับป่า สู่การเป็นผู้บุกรุกป่าที่ถูกยึดเหียดโดยรัฐ

<https://drive.google.com/file/d/1MA0ec09rdLab0Vi2GYXiqjdo8X2Me3zN/view?usp=sharing>

2. นายจอห์น นพรัตน์ ล้าคเลอร์

ชื่อผลงาน : ที่ทำกินที่ไม่สามารถทำกินได้อีกของชาวบ้านซับหวาย

https://docs.google.com/file/d/14i_l2sAsdMZ4cXAzZffiV3hDRqbKWhND/edit?usp=docslist_api&filetype=msword

3. นางสาวเพ็ญนภา บรรยงค์

ชื่อผลงาน : นโยบายการทวงคืนผืนป่ากับผลกระทบต่อคนจน

https://docs.google.com/file/d/1eGYzIBQKovbXh4tFb9a1NU9Q5ekeyyHg/edit?usp=docslist_api&filetype=msword

4. นางสาวศศิธร วิสูงเล

ชื่อผลงาน : อุทยานแห่งชาติไทรทองทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน

<https://drive.google.com/file/d/1Br4YMqkcGZifjs7iPB98aBhNNGzTwsxT/view?usp=sharing>

5. นายพงศกร บุรพันธ์

ชื่อผลงาน : ทวงคืนผืนป่ากรณีอุทยานแห่งชาติไทรทอง

<https://drive.google.com/file/d/16XGmL6e5oP8jUilHOmBNaoBOSej2-YU4/view?usp=sharing>

6. นางสาวพิมพ์วิมล สกุลโรจนวิชัย

ชื่อผลงาน : ปัญหาอุทยานแห่งชาติไทรทองทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน

<https://drive.google.com/file/d/1U7T3LmcaXcnB4EDCvCtw-nik2UXfAv1/view?usp=sharing>

7. นางสาวนรินทร์ทิพย์ พันธุ์หนองบัว

ชื่อผลงาน : ภูมิหลังของหมู่บ้านซับหวาย

<https://drive.google.com/file/d/1yUWNFoGObzx4sSwNu3876sesOqOgLbqK/view?usp=sharing>

8. นางสาวกุลธิดา คำเบาเมือง

ชื่อผลงาน : ร่องรอยน้ำตาชาวบ้านซับห้วย

<https://drive.google.com/file/d/1-s00BZaEZrkgk7M7I5m3OkcnrRNxYi0B/view?usp=sharing>

9. นายเกรียงไกร บรรจงปรุ

ชื่อผลงาน : ผลักไสทวงคืนไร่รื้อฟื้นป่าจากคนจน

https://docs.google.com/file/d/1ZRUgySR7Ve0vtAtrikP3DJ7fv31yXX1M/edit?usp=docslst_api&filetype=msword

10. นายทักษ์ดนัย โพธิ์กัณฑ์

ชื่อผลงาน : บ้านซับห้วยกับผลกระทบของนโยบายทวงคืนผืนป่ารัฐบาลไทย

https://docs.google.com/file/d/1rilyFICJufKb-ESQx7ikq3ELRg--sXHi/edit?usp=docslst_api&filetype=msword

11. นางสาวศุภจิตรา แสงสว่าง

ชื่อผลงาน : ปัญหาอุทยานแห่งชาติรทองทับซ้อนที่ดินกินของชาวบ้านบ้านซับห้วย

https://docs.google.com/document/d/18A_kuDnwELnmml2vFgodV8UT1JckGNygtzvX-UWLYpi/edit

12. นางสาวน้ำหนึ่ง มิ่งขวัญ

ชื่อผลงาน : ปฏิบัติการทวงคืนผืนป่ากับชาวบ้านซับห้วย

https://docs.google.com/file/d/1XKHaz0YHzA4hkTVMwOHcChprsBwhWh3o/edit?usp=docslst_api&filetype=msword

13. นางสาวศิรดา กลิ่นโต

ชื่อผลงาน : ปัญหาอุทยานแห่งชาติไทรทองทับซ้อนที่ดินกินของชาวบ้าน

https://docs.google.com/file/d/1O43CiuM6kpFn_Zr439AEqu74-58Nt5m9/edit?usp=docslst_api&filetype=msword

14. นางสาวภาพตะวัน วิลามาศ

ชื่อผลงาน : เมื่อทหารเข้ามาจัดการกับป่า เลยทำให้คนจนต้องเป็นเหยื่อ

https://drive.google.com/file/d/1IORGuSkKeb7KICu2fZe3ITeMfEpt_2or/view?usp=sharing

15. นางสาวสมาพร พาพะหม

ชื่อผลงาน : ป่าไม้ ที่ดิน ภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน

https://docs.google.com/file/d/16OTJQxRDhPvBfiUeyw7CYFUA3Nioblx/edit?usp=docslst_api&filetype=msword

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ได้เข้าถึงหลักของสิทธิมนุษยชนและเข้าใจถึงเรื่องป่าไม้ที่ดินกับสังคม
2. เกิดการตระหนักรู้ในประเด็นปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน
3. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปัญหาและอุปสรรค

1. การดำเนินงานต่างๆค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากผู้จัดยังไม่มีความรู้ความเข้าใจมากพอ หรือขาดประสบการณ์ อีกทั้งยังมีความประมาทอยู่จึงทำให้ล่าช้า
2. ทางผู้จัดขาดการเตรียมความพร้อมและแจ้งกำหนดการที่ชัดเจนให้กับผู้เข้าร่วมในการทำกิจกรรม
3. งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับรายจ่ายของโครงการ จึงต้องหางบประมาณจากส่วนอื่นมาเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้จัดต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มากพอในการจัดทำโครงการ หรือต้องดำเนินงานต่างๆ ให้ชัดเจนและรวดเร็ว
2. ผู้จัดต้องมีการเตรียมความพร้อมอยู่ตลอด และต้องแจ้งกำหนดการที่ชัดเจน ให้กับผู้เข้าร่วมในการจัดกิจกรรม
3. ผู้จัดต้องประสานงานต่างๆ ให้ชัดเจน โดยละเอียด เพื่อไม่ให้กระทบต่อวันและเวลาในการจัดกิจกรรม

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรมโครงการเสริ่สองปากท้องประชาชน : เสริ่สองปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกิน

กลุ่มเสริ่มวลชนเพื่อสังคมร่วมกับวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

**ค่ายเรียนรู้ปัญหาพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติ
ทับซ้อนที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน**

ระหว่างวันที่ 18 - 19 กุมภาพันธ์ 2566

📍 สถานที่ ณ บ้านซบหวาย ต.ช่วยแย้ อ.หนองบัวระแหง จ.ชัยภูมิ

รับสมัคร ตั้งแต่วันนี้ - 6 กุมภาพันธ์ 2566

ประกาศผล 8 กุมภาพันธ์ 2566

สแกนสมัครได้เลย -

 (รับจำนวนจำกัดเพียง 20 คนเท่านั้น!)

กิจกรรม

- อบรม “ภูมิหลังสถานการณ์ การเข้ามาของอำนาจรัฐกับการเปลี่ยนแปลงบ้านซบหวาย” ณ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง
- กิจกรรม “เสริ่ฟาโสเทล์” พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับตัวแทนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ
- เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านบ้านซบหวาย

ติดต่อ โทรศัพท์ : 0648807817 (นิว)
อีเมล : 65011310368@msu.ac.th

ค่าประกันการเดินทางคนละ 50 บาท

ต้องรับสมัครแล้วนะเมรี!!!

